

ESSUNNEH

RAMAZANI SEZONI I AHIRETIT

Shfrytëzoheni, o muslimanë!

ABDUL MUHSIN EL-ABBAD

Titulli i origjinalit:
شهر رمضان موسم أخروي فليغتنمه المسلمون

Autor:

Abdul-Muhsin el-Abbâd

Përkthimi (me pak shkurtim):

Blerand Grubi

© Të gjitha të drejtat janë të mbrojtura
për përkthyesin

Shkup – 2017

essunneh.com

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Bismil-lâhir Rahmânir Rahîm

E tërë lavdia i takon All-llahut, Zotit të krijesave. Falja dhe shpëtimi i plotë e i përsosur qofshin me zotërinë e Profetëve dhe të të Dërguarve – Profetin tonë Muhamed, si dhe me familjen e tij, shokët e tij dhe me të gjithë ata që e ndjekin udhëzimin e tij deri në Ditën e Gjykimit.

Dihet se All-llahu ka dalluar disa periudha mbi disa të tjera, siç ka dalluar Muajin Ramazan mbi muajt e tjerë, Natën e Kadrit mbi netët e tjera, Ditën e Arafatit mbi ditët e tjera, Ditën e Xhuma mbi ditët e tjera të javës;

﴿وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ﴾

“Zoti yt krijon ç’të dojë dhe zgjedh (ç’të dojë)...”¹

Ndërsa muslimanëve, këto ditë, po u afrohet një sezon prej “sezoneve” të Ahiretit; po u afrohet Muaji i Bekuar i Ramazanit; muaji, ditët e të cilit All-llahu ua ka obliguar të gjithë muslimanëve t’i agjërojnë dhe netët e të cilit, i Dërguari (ﷺ) ua ka ligjësuar me namaz t’i kalojnë. All-llahu (ﷻ) ka thënë:

¹ El-Kasas: 68.

﴿يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَمَّا كُنتُمْ تَنفُونَ ﴿١٨٣﴾ أَيَّامًا مَّعْدُودَاتٍ فَمَن كَانَ مِنكُم مَّرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ طَعَامُ مِسْكِينٍ فَمَن تَطَوَّعَ خَيْرًا فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ. وَأَن تَصُومُوا خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٨٤﴾ شَهْرَ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْءَانُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَىٰ وَالْفُرْقَانِ فَمَن شَهِدَ مِنكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَىٰكُم وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٨٥﴾﴾

“O ju që keni besuar! Ju është urdhëruar agjërimi, ashtu si u ishte urdhëruar atyre para jush, që të ruheni (nga gjynahet). Agjërimi zgjat disa ditë, por, nëse ndonjëri prej jush është i sëmurë ose duke udhëtuar, le të agjërojë aq ditë sa i ka prishur në ditët e tjera pas. Ata që kanë vështirësi për të agjëruar, duhet të ushqejnë si shpagim nga një të varfër për çdo ditë agjërimi. E, nëse ndonjëri jep më shumë se kaq, kjo është edhe më mirë për të. Por, agjërimi juaj është më i dobishëm, në qoftë se e dini.

Muaji i Ramazanit është ai, në të cilin ka zbritur Kurani, që është udhërrëfyes për njerëzit, plot me shenja të qarta për rrugën e drejtë dhe dallues (i së mirës nga e keqja). Pra, kushdo nga ju që dëshmon këtë muaj, le ta agjërojë!

Sa i përket atij që është i sëmurë ose gjendet në udhëtim e sipër (le të agjërojë më vonë) aq ditë sa nuk i ka agjëruar. All-llahu dëshiron që t’jua lehtësojë dhe

jo që t'jua vështirësojë. Ai dëshiron që të plotësoni numrin e ditëve të agjërimit dhe që ta madhëroni All-llahun (në fund të agjërimit), për shkak se ju ka drejtuar në rrugë të drejtë e që ta falënderoni Atë.”²

Në Sunetin e të Dërguarit të All-llahut (ﷺ) është sqaruar vlera e agjërimit në përgjithësi, por dhe vlera e agjërimit të Ramazanit në veçanti. Ebu Hurajra transmeton se i Dërguari i All-llahut (ﷺ) ka thënë:

«كل عمل ابن آدم يضاعف، الحسنة عشر أمثالها إلى سبعمائة ضعف، قال الله عز وجل: إلا الصوم، فإنه لي، وأنا أجزي به، يدع شهوته وطعامه من أجلي، للصائم فرحتان: فرحة عند فطره، وفرحة عند لقاء ربه، ولخلاف فيه أطيب عند الله من ريح المسك»

*“Çdo vepër e birit të Ademit shumëfishohet; çdo e mirë i shpërblehet me dhjetëfishin e saj deri në shtatëqindfish. Por, All-llahu ‘azze ue xhel-le thotë: **“Përveç agjërimit; se ai më takon Mua dhe Unë shpërblej për të; ai e lë epshin dhe ushqimin për Mua!”** Për agjëruesin ka dy gëzime: një gëzim kur ai çel iftar dhe një gëzim kur ta takojë Zotin e tij. Vërtet, era e keqe e gojës së tij është më e këndshme tek All-llahu se parfumi e myshkut.”³*

² El-Bekarah: 183-185.

³ Trans. Buhariu dhe Muslimi.

All-llahu e ka përzgjedhur agjërimin duke thënë:
“...përveç agjërimit, se ai më takon Mua dhe Unë shpërblej për të” – përkrah faktit se çdo adhurim është i All-llahut, siç ka thënë:

﴿ قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦٢﴾ لَا شَرِيكَ لَهُ. وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ ﴾

“Thuaj: “Në të vërtetë, namazi im, kurbanimi im, jeta ime dhe vdekja ime, i përkasin vetëm All-llahut, Zotit të botëve. Ai nuk ka asnjë ortak. Kështu jam urdhëruar dhe unë jam i pari që i nënshtrohem Atij”⁴

All-llahu e ka përzgjedhur agjërimin sepse ai është sekret midis robit dhe Zotit të tij dhe nuk e sheh askush përveç Tij. Njeriu mund të hajë fshehtas në shtëpi dhe askush, përveç All-llahut, nuk e di që e ka prishur agjërimin.

Ndërsa Thënia e Tij: **“Unë shpërblej për të”** – d.m.th.: e shpërblej pa masë (të caktuar), pa kufi.

Ebu Hurajra (رضي الله عنه) ka përcjellë se i Dërguari i All-llahut (ﷺ) ka thënë:

«من أنفق زوجين في سبيل الله، نودي من أبواب الجنة: يا عبد الله! هذا خير! فمن كان من أهل الصلاة دعي من باب الصلاة، ومن كان من أهل

⁴ El-En’âm, 162,163.

الجهاد دعي من باب الجهاد، ومن كان من أهل الصيام دعي من باب الريان، ومن كان من أهل الصدقة دعي من باب الصدقة»

“Kush shpenzon nga dy gjëra fî sebîlil-lâh, do të thirret nga dyert e Xhenetit: “O rob i All-llahut! Kjo është më e mira!” Kush ka qenë i dhënë pas namazit, do të thirret nga Porta e Namazit, kush ka qenë i dhënë pas xhihadit, do të thirret nga Porta e Xhihadit, kush ka qenë i dhënë pas agjërimit, do të thirret nga Porta Rajjân, kush ka qenë i dhënë pas lëmoshës, do të thirret nga Porta e Sadakasë.”⁵

Në hadith, tri porta të Xhenetit janë quajtur me emrin e veprës së mirë, d.m.th. të namazit, xhihadit dhe sadakasë, kurse portën e agjërimit nuk e ka quajtur me emrin e tij, por e ka quajtur “Porta Rajjân” (freskimit me ujë), se ajo i lajmëron ata që agjëronin se do të freskohen e do ta shuajnë etjen, sepse ata me agjërimin e tyre rrinin etshëm për kënaqësinë e All-llahut. Prandaj All-llahu (ﷻ) i shpërblen duke i futur në Xhenet përmes një porte që i lajmëron ata për arritjen e freskimit.

⁵ Trans. Buhariu dhe Muslimi.

“Fî sebîlil-lâh” – d.m.th. në rrugën e All-llahut, në shërbim të All-llahut (përkthyesi).

Buhariu dhe Muslimi, gjithashtu, kanë transmetuar nga Sehël ibën Se'ad (رضي الله عنه) se Profeti (ﷺ) ka thënë:

«إن في الجنة بابا يقال له: الريان، يدخل منه الصائمون يوم القيامة، لا يدخل منه أحد غيرهم، يقال: أين الصائمون، فيقومون، لا يدخل منه أحد غيرهم، فإذا دخلوا أغلق فلم يدخل منه أحد»

“Me të vërtetë, në Xhenet është një portë që quhet: Rajjân. Do të hyjnë përmes saj, Ditën e Ringjalljes, ata që agjëronin dhe askush tjetër krahas tyre. Do të thuhet: “Ku janë ata që agjëronin?” Atëherë, ata do të ngrihen (për të hyrë) dhe s’do të hyjë përmes saj askush tjetër përveç tyre. Kur të hyjnë ata, ajo mbyllet dhe s’do të hyjë më përmes saj askush.”

Profeti (ﷺ) gjithashtu ka thënë:

«من صام رمضان إيماناً واحتساباً غفر له ما تقدم من ذنبه»

“Kush e agjëron Ramazanin me iman dhe shpresë në shpërblim, atij i falen të gjitha gjynahet që i ka bërë më parë.”⁶

“Agjëroj” gjuhësisht do të thotë: përmbahem, nuk e bëj diçka. Kurse në terminologjinë shariatike do të thotë: përmbahem nga ushqimi, pija dhe çdo prishëse e agjërimit, prej lindjes së sabahut deri në perëndimin

⁶ Trans. Buhariu dhe Muslimi nga Ebu Hurajra.

e diellit, me qëllim që t'i afrohem All-llahut. Kuptimi sheriatik, pra, është më i ngushtë se kuptimi gjuhësor, sepse nënkupton: përmbajtje nga diçka e veçantë.

Përmbajtja e vetes nga ushqimi, pija dhe prishëset e tjera është obligim në Muajin Ramazan, ndërsa përmbajtja e vetvetes nga harami është obligim gjatë gjithë jetës së njeriut. Do të thotë që muslimani gjatë Ramazanit përmbahet edhe nga hallalli edhe nga harami, ndërsa gjatë gjithë jetës përmbahet nga harami. Ai, gjymtyrët që All-llahu ia ka dhuruar me mirësinë e Tij – syrin, gjuhën, veshin, dorën, këmbën, organin – i përdor në gjërat që All-llahu ia ka lejuar dhe ndalet nga përdorimi i tyre në gjërat që ia ka bërë haram. Ndalimi i përdorimit të tyre në gjërat që All-llahu ia ka bërë haram, quhet agjërimit nga ana gjuhësore.

Atyre që janë falënderues të këtyre mirësive dhe që i përdorin ato aty ku All-llahu i ka urdhëruar të përdoren, All-llahu u ka premtuar shpërblim të begatshëm. Kurse atyre, që nuk i kanë ruajtur këto mirësi dhe nuk i kanë marrë në konsideratë qëllimet për të cilat duhet të përdoren ato, por, përkundrazi, i

kanë lënë të lira drejt gjërave që e hidhërojnë All-llahun dhe nuk e kënaqin, por e kënaqin djallin i cili është armik i All-llahut dhe i robërve të Tij, këta All-llahu i ka kërcënuar me dënimin e Tij. Ai ka treguar se këto gjymtyrë do të pyeten Ditën e Ringjalljes për personin dhe se ai do të pyetet për to, siç ka thënë i Lartësuar:

﴿ وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَٰئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا ﴾

“Mos shko pas diçkaje për të cilën nuk ke dijëni (mos fol me hamendje). Vërtet, dëgjimi, shikimi dhe zemra, të gjithë këta do të merren në përgjegjësi (nga All-llahu në Ditën e Llogarisë)”⁷

Dhe ka thënë:

﴿ الْيَوْمَ نَخْتِمُ عَلَىٰ أَفْوَاهِهِمْ وَتُكَلِّمُنَا أَيْدِيهِمْ وَنَشْهَدُ أَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴾

“Sot Ne do t’ua vulosim atyre gojët e do të Na flasin duart e tyre dhe do të dëshmojnë këmbët e tyre për atë që kanë bërë.”⁸

Dhe ka thënë, gjithashtu:

﴿ وَيَوْمَ يُحْشَرُ أَعْدَاءُ اللَّهِ إِلَى النَّارِ فَهُمْ يُوزَعُونَ ﴿١٩﴾ حَتَّىٰ إِذَا مَا جَاءُوهَا شَهِدَ عَلَيْهِمْ سَمْعُهُمْ ﴾

⁷ El-Isrâ’: 36.

⁸ Jâ-Sîn: 65.

وَأَبْصَرَهُمْ وَجَلَدَهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢٠﴾ وَقَالُوا لَجُلُودِهِمْ لَمْ شَهِدْتُمْ عَلَيْنَا قَالُوا أَنْطَقَنَا اللَّهُ
 الَّذِي أَنْطَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ خَلَقَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢١﴾

“Paralajmëroji ata për Ditën, kur do të tubohen armiqtë e All-llahut për në Zjarr e do të shtyhen me radhë. Kur të vijnë afër Zjarrit, kundër tyre do të dëshmojnë veshët, sytë dhe lëkurët e tyre për atë që kanë bërë. Ata do t’u thonë lëkurëve të veta: “Pse dëshmuat kundër nesh?” e ato do të përgjigjen: “All-llahu, i Cili ia jep aftësinë e të folurit gjithçkaje, na ka bërë që të flasim. Ai ju ka krijuar për herë të parë dhe tek Ai do të ktheheni.”⁹

Muadh ibën Xhebel-i (رضي الله عنه), pasi e ka urdhëruar Profeti (صلى الله عليه وسلم) që ta ruajë gjuhën, ka thënë: “O i Dërguar i All-llahut! A do të dënohemi edhe për fjalët që i themi?” Profeti (صلى الله عليه وسلم) është përgjigjur:

«ثكلتك أمك يا معاذ، وهل يكب الناس في النار على وجوههم - أو قال: على مناخرهم - إلا حصائد ألسنتهم»

“Mos të pastë nëna, o Muadh! Pse a ka diçka tjetër që i përplas njerëzit për Zjarri me fytyrë – ose ka thënë: me fejet e hundës – përveç të korrave të gjuhës?!”¹⁰

⁹ Fussilet: 19-21.

¹⁰ Trans. Tirmidhiu dhe të tjerë. Tirmidhiu ka thënë: hadithi është hasen sahih.

Profeti (ﷺ) ka thënë, gjithashtu:

«من يضمن لي ما بين لحييه وما بين رجليه أضمن له الجنة»

*“Kush ma garanton atë që është mes nofullave të tij dhe atë që është mes këmbëve të tij, unë ia garantoj Xhenetin!”*¹¹

Ato që janë mes nofullave dhe mes këmbëve janë gjuha dhe organi.

Gjithashtu ka thënë:

«من كان يؤمن بالله واليوم الآخر فليقل خيرا أو ليصمت»

*“Kush beson në All-llahun dhe Ditën e Ahiretit, le të flasë mirë ose le të heshtë!”*¹²

Buhariu dhe Muslimi, gjithashtu, kanë përcjellë një hadith, në të cilin Ebu Musai (رضي الله عنه) ka thënë: “O i Dërguar i All-llahut! Kush është më i mirë nga Islami?” Profeti (ﷺ) ka thënë:

«من سلم المسلمون من لسانه، ويده»

“Është ai, prej dorës dhe gjuhës së të cilit kanë shpëtuar muslimanët.”

¹¹ Trans. Buhariu nga Sehël ibën Se’ad (رضي الله عنه).

¹² Trans. Buhariu dhe Muslimi nga Ebu Hurajra.

Hafidh Ibën Haxheri (*All-llahu e mëshiroftë*) ka thënë:

“Në këtë hadith, “gjuha” është me kuptim të përgjithshëm dhe më të gjerë se “dora”, sepse gjuha mund të flasë për njerëzit e së kaluarës, për të pranishmit dhe për ata të së ardhmes, për dallim nga dora. Po, dora mund t’i bashkëngjitet gjuhës te përgjithësimi në hadith, nëse me të kihet për qëllim shkrimi, se pa dyshim, ndikimi i saj në këtë çështje është vërtet i madh.”¹³

Profeti (ﷺ) ka thënë po ashtu:

«إن المفلس من أمتي من يأتي يوم القيامة بصلاة، وصيام، وزكاة، ويأتي قد شتم هذا، وقذف هذا، وأكل مال هذا، وسفك دم هذا، وضرب هذا، فيعطى هذا من حسناته، وهذا من حسناته، فإن فنيت حسناته قبل أن يقضى ما عليه أخذ من خطاياهم فطرحت عليه، ثم طرح في النار»

“I falimentuari në Umetin tim është ai që, Ditën e Ringjalljes, del me (shumë) namaz, agjërime e zeqat, mirëpo, del që e ka sharë njërin, ka shpifur për tjetrin, e ka hëngër pasurinë e këtij, e ka derdhur gjakun e këtij, e ka goditur këtë dhe kështu, nga veprat e mira që i ka bërë, i jepen njërit e i jepen tjetrit... Nëse shuhen veprat e tij të mira para se t’i përfundojnë detyrimet

¹³ Fet’hul-Bâri, 1/54.

(kundrejt njerëzve), atëherë merret diçka nga gjynahet e tyre dhe i hedhen këtij, e pastaj hidhet në Zjarr!”¹⁴

Muslimi ka transmetuar nga Enesi (رضي الله عنه) se Profeti (صلى الله عليه وسلم) ka thënë:

«حفت الجنة بالمكاره، وحفت النار بالشهوات»

“Xheneti është rrethuar me gjëra të urryera (e të vështira), ndërsa Zjarri është rrethuar me ëndje.”

Me pak fjalë: All-llahu e ka obliguar robin që ta ruajë gjuhën, organin, dëgjimin, shikimin, dorën dhe këmbët nga harami. Gjuhësisht kjo ruajtje quhet agjërim. Ajo nuk është e specifikuar për ndonjë kohë të veçantë, por është obligim të bëhet vazhdimisht, deri në vdekje, me synim t’i bindet All-llahut të Lartësuar, ta fitojë kënaqësinë e Tij dhe të shpëtojë nga zemërimi e dënimi i Tij.

¹⁴ Trans. Muslimi.

Falja e namazit të natës me xhemat në xhami, gjatë Ramazanit, është një sunet të cilin e ka nisur i Dërguari i All-llahut (ﷺ), sepse ai u fal me shokët e tij disa net të Ramazanit. Ai nuk e vazhdoi netëve të tjera, nga frika se mos i bëhet i obligueshëm Umetit të tij. Profeti (ﷺ) ndërroi jetë dhe namazi i natës nuk u bë obligim, porse mbeti veç një gjë e pëlqyer, për shkak se ai e fali atë së bashku me sahabët disa net. Më pas, në kohën e hilafetit të Umerit (رضي الله عنه), Umeri i rimblodhi njerëzit të falen në namazin e teravisë pas një imami.

Buhariu dhe Muslimi kanë përcjellë nga Aishja (radijAll-llâhu ‘anhâ) se i Dërguari i All-llahut (ﷺ) një natë është falur në xhami dhe bashkë me të janë falur edhe njerëzit. Natën pas saj prapë u fal dhe u shtuan njerëzit. Pas saj, natën e tretë ose të katërtën, u mblodhën njerëzit, por i Dërguari i All-llahut (ﷺ) nuk u doli. Kur erdhi mëngjesi tha:

«قد رأيت الذي صنعتكم ولم يمنعني من الخروج إليكم إلا أني خشيت أن تفرض عليكم»

“E pashë atë që bëtë, por nuk më pengoi gjë të dilja (të falem) me ju, përveç frikës se mos ju bëhet obligim (namazi i natës)!”

Kjo ishte gjatë Ramazanit.

Buhariu dhe Muslimi, gjithashtu, kanë përcjellë se Ebu Hurajra (رضي الله عنه) ka thënë: “I Dërguari i All-llahut (ﷺ) i nxiste të falen netëve të Ramazanit, por pa i urdhëruar prerazi. Ai thoshte:

«من قام رمضان إيماناً واحتساباً غفر له ما تقدم من ذنبه»

“Kush falet (natën) gjatë Ramazanit me iman dhe shpresë në shpërblim, atij i falen të gjitha gjynahet që i ka bërë më parë.”

Kështu ishte kjo çështje deri në vdekjen e të Dërguarit (ﷺ). Kështu vazhdoi edhe në hilafetin e Ebu Bekrit dhe në fillimin e hilafetit të Umerit.”

Nata më e mirë është Nata e Kadrit. Ajo gjendet në njëren prej dhjetë netëve të fundit të Ramazanit. Profeti (ﷺ) përpiquej fort gjatë këtyre dhjetë netëve. All-llahu (ﷻ) ka thënë:

﴿ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ ۚ وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ۚ لَيْلَةُ الْقَدْرِ حَرِيرٌ مِّنْ أَلْفِ شَهْرٍ ۚ نَزَّلُ الْمَلَائِكَةَ وَالرُّوحَ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ ۚ سَلَّمَ هِيَ حَتَّىٰ مَطْلَعِ الْفَجْرِ ۝ ٥ ﴾

“Ne e kemi zbritur atë (Kuranin) në Natën e Kadrit. E kush mund të ta shpjegojë ty se ç’është Nata e

Kadrit? Nata e Kadrit është më e mirë se njëmijë muaj. Engjëjt dhe Shpirti (Xhibrili), me lejen e Zotit të tyre, zbresin në këtë natë, me të gjitha vendimet. Paqe është ajo deri në lindjen e agimit.”¹⁵

Buhariu dhe Muslimi kanë transmetuar nga Ebu Hurajra (رضي الله عنه) se Profeti (ﷺ) ka thënë:

«من صام رمضان إيماناً واحتساباً غفر له ما تقدم من ذنبه، ومن قام ليلة القدر إيماناً واحتساباً غفر له ما تقدم من ذنبه»

“Kush e agjëron Ramazanin me iman dhe shpresë në shpërblim, atij i falen të gjitha gjynahet që i ka bërë më parë dhe kush falet gjatë Natës së Kadrit me iman dhe shpresë në shpërblim, atij i falen të gjitha gjynahet që i ka bërë më parë.”

Aishja (radijAll-llâhu ‘anhâ) ka thënë: “I Dërguari i All-llahut (ﷺ) bënte itikaf (qëndronte në xhami për ibadet) dhjetë netët e fundit të Ramazanit dhe thoshte:

«تحروا ليلة القدر في العشر الأواخر من رمضان»

“Përpiquni (ta kapni) Natën e Kadrit në dhjetëshen e fundit të Ramazanit!”¹⁶

¹⁵ El-Kadr.

¹⁶ Trans. Buhariu dhe Muslimi.

Muslimi ka transmetuar nga Ibën Umeri (*radijAll-llâhu ‘anhumâ*), se i Dërguari (ﷺ) ka thënë:

«من كان ملتمسا فليتمسها في العشر الأواخر»

“Ai që kërkon ta zërë, atëherë le ta kërkojë atë në dhjetëshen e fundit!”

Aishja (*radijAll-llâhu ‘anhâ*) gjithashtu ka thënë: “I Dërguari i All-llahut (ﷺ), kur hynin dhjetë netët e fundit, e shtrëngonte “izarin”, e gdhinte gjithë natën (me ibadet) dhe e zgjonte familjen e tij”¹⁷

Profeti (ﷺ) nuk e ka kufizuar namazin e natës me numër të caktuar të rekateve. Përkundrazi, janë përcjellë transmetime që tregojnë se kjo çështje është e lirë. Ajo që është transmetuar nga fjalët e Profetit (ﷺ) është hadithi:

«صلاة الليل مثنى مثنى فإذا خشي أحدكم الصبح صلى ركعة واحدة توتر له ما قد صلى»

“Namazi i natës është dy nga dy. E nëse ndonjëri nga ju frikësohet se po hyn sabahu, atëherë le të falë një rekat, e kështu, rekatet që i ka falur t’i bëhen tek!”¹⁸

^{17, 18, 19, 20} Trans. Buhariu dhe Muslimi.

Nga veprimet e tij, është transmetuar hadithi i Aishes (radijAll-llâhu 'anhâ), në të cilin ajo thotë: “I Dërguari i All-llahut (ﷺ) nuk shtonte as gjatë Ramazanit e as jashtë tij më shumë se njëmbëdhjetë rekate.”¹⁹

Ndërsa te hadithi që e transmeton Ibën Abbasi (رضي الله عنه), ku tregon që ka bujtur te tezja e tij Mejmunja (radijAll-llâhu 'anhâ), thuhet se Profeti (ﷺ) ka falur trembëdhjetë rekate, duke dhënë selam pas çdo dyrekatëshi, dhe e ka falur vitrin një rekat.²⁰

Kjo që është transmetuar nga veprimi e Profetit (ﷺ) nuk nënkupton se ndalohet të shtojmë më shumë se aq, porse nënkupton se ajo që e ka vepruar ai është më parësore. Mirëpo, ajo është më parësore nëse ndërthuret **numri** me **formën**. Ndërsa forma është: zgjatje e leximit, rukusë dhe sexhdes.

Nëse njeriu falet pas një imami që fal më shumë rekate se numri që e ka falur i Dërguari (ﷺ), nuk është mirë që të largohet para përfundimit të imamit, për shkak se Profeti (ﷺ) ka thënë:

«إنه من قام مع الإمام حتى ينصرف كتب له قيام ليلة»

^{19, 20} Trans. Buhariu dhe Muslimi.

“Kur një njeri falet me imamin deri kur imami të largohet, atij i shkruhet sikur të ishte falur gjithë natën.”¹⁹

Ky sezon madhështor është sezon i përfitimeve të Ahiretit. Muslimani duhet të përgatitet për të me vendosmëri që ta gjallërojë atë prej fillimit deri në fund, me vepra të mira me të cilat ngrihen gradat e tij dhe i falen gjynahet. Prej këtyre veprave është:

1. Ta ruajë agjërimin e tij nga çdo çështje që ia cungon dhe ia lë të mangët atë.

2. Ta falë rregullisht namazin e natës me imam në xhami. Sepse falja e këtij namazi në xhami është më e mirë se falja e tij në shtëpi, sepse është një ibadet për të cilin është ligjësuar të falet me xhemat. Gjithashtu, të mos largohet para se të largohet imami, që të korr shpërblimin e tërë natës.

3. Të përpiqet për bujari dhe bamirësi, duke ndjekur shembullin e të Dërguarit (ﷺ). Buhariu dhe Muslimi kanë përcjellë se Ibën Abbasi

¹⁹ Trans. “Katër Sunenet”, Tirmidhiu thotë se është hadith hasen sahih.

(*radijAll-llâhu 'anhumâ*) ka thënë: “Profeti (ﷺ) ka qenë njeriu më bujar, dhe ka qenë më bujari që mund të jetë: gjatë Ramazanit, atëherë kur e takonte Xhibrili dhe ia përsëriste Kuranin. Ai e takonte atë çdo natë të Ramazanit dhe ia mësonte Kuranin. I Dërguari i All-llahut (ﷺ) ishte njeriu më bujar me bamirësi sesa erërat e bereqetshme.”

4. Ta shpreshtojë gjatë këtij muaji leximin e Kuranit dhe të mendojë thellë rreth kuptimeve të tij.

5. Të kapet pas gjërave që e tërheqin faljen e All-llahut dhe të brengoset se mos ndoshta nuk i falen gjynahet. Sepse, në hadithin që e ka transmetuar Tirmidhiu nga Ebu Hurajra (رضي الله عنه), Profeti (ﷺ) ka thënë:

«ورغم أنف رجل دخل عليه رمضان، ثم انسلخ قبل أن يغفر له»

*“U poshtëroftë ai njeri, i cili e arrin Ramazanin, dhe pastaj përfundon Ramazani, pa iu falur atij gjynahet!”*²⁰

²⁰ Dijetari el-Albani (*All-llahu e mëshiroftë*), në komentin e tij mbi librin “Mishkât”, 1/292, ka thënë: Ky hadith është sahih dhe për të dëshmojnë shumë transmetime, nga shumë sahabë. Këtë hadith e ka nxjerrë hafidhi el-Mundhiri, në librin: “et-Tergib”, 2/282-283”

6. Të ruhet të mos i angazhojë netët me argëtime dhe lojëra, me ndjekjen e filmave e serialeve, të cilat janë shpeshtuar netëve të Ramazanit! Sidomos ato, në të cilat imitohen sahabët (ﷺ)!²¹

7. Të përpiqet t'i gjallërojë të gjitha dhjetë netët e fundit të Ramazanit (me namaz), sepse Nata e Kadrit është brenda këtyre netëve, kështu që gjallërimi do ta kapë atë. Kjo natë ndryshon vendin brenda këtyre dhjetë netëve. Në kohën e Profetit (ﷺ) një vit ka qëlluar të jetë edhe nata e njëzetënjë, siç është përcjellë te Sahih-ët e Buhariut dhe Muslimit, me transmetim të Ebu Se'id-it (ﷺ).

8. Muslimani, siç kujdeset fort për ta plotësuar agjërimin e Ramazanit, duhet edhe më fort të kujdeset për kryerjen e pesë namazeve në kohën e duhur, sepse ato janë shtyllë e Islamit dhe janë lidhja e fortë mes robit dhe Zotit të tij që përsëritet pesë herë gjatë çdo dite dhe nate.

9. Pasi të përfundojë ky muaj i agjërimin, ky kujdes dhe e gjithë kjo ngrohtësi që e gjen

²¹ Autori thotë: Kam shkruar një artikull me titull: “Ndalesa e imitimit (aktrimin) të Profetëve e të të Dërguarve dhe sahabëve fisnikë e të bekuar”.

muslimani në ibadetet e tij, është fat i bukur që të vijojë në vazhdimësi t'i afrohet All-llahut me vepra të mira. Sepse, i Adhuruari në Ramazan është i Adhuruari në sheval dhe në çdo kohë.

E lus All-llahun (ﷻ) t'i dhurojë muslimanëve sukses që ta agjërojnë Muajin Ramazan dhe ta falin namazin e tij të natës, në atë formë që i afron tek Ai dhe e bën të Kënaqur. Si dhe e lus që t'i përmirësojë zemrat, fjalët dhe veprat e tyre! Pa dyshim, Ai dëgjon dhe përgjigjet.

Falja, paqja dhe bereqeti i All-llahut qofshin me robin dhe të Dërguarin e Tij – Profetin tonë Muhamed – si dhe me familjen e tij, shokët e tij dhe me të gjithë ata që e ndjekin atë me vepra të mira deri në Ditën e Gjykimit!